

Kronika • Chronicle • Хроника

In memoriam Petras Vytautas KAŽIMĖKAS (1930–2011)

2011 m. vasario 5 d. eidamas 81-uosius metus mirė ilgametis Lietuvos energetikos instituto darbuotojas dr. **Petras Vytautas Kažimėkas**.

Petras Vytautas Kažimėkas gimė 1930 m. birželio 5 d. Marijampolėje, čia gimnazijoje įgijo ir vidurinį išsilavinimą. 1951–1956 m. Kauno politechnikos instituto Mechanikos fakultete studijavo pramonės šiluminę energetiką.

Baigęs studijas 1956–1972 m. dirbo Kauno mechanizacijos priemonių gamykloje „Atrama“ vyr. inžinieriumi, kūrė, projektavo ir vadovavo konstruktorių grupei ir sudė-

tingai techninių įrengimų gamybai. Už gerą darbą ir vadovavimą buvo apdovanotas „Garbės ženklo“ ordinu. Daug padėjo gaminant sudėtingus eksperimentinius įrenginius ir tuometiniam Lietuvos MA Energetikos ir elektrotechnikos institutui.

1972 m. pavasarį prof. Algirdo Žukausko buvo pakviestas į Lietuvos MA Fizikinių-techninių energetikos problemų institutą (dabar Lietuvos energetikos institutas). Šiluminės fizikos procesų laboratorijoje jis ne tik dirbo plačios apimties inžinerinius konstravimo ir gamybos darbus, kuriant unikalų mokslinę-techninę mokslinių tyrimų bazę, bet ir, 1974 m. įstojęs į neakivaizdinę aspirantūrą, atliko svarbius mokslinius tyrimus šiluminės fizikos srityje.

1979 m. apgynė kandidato (dabar daktaro) disertaciją „Išorinio srauto turbulentiškumo įtaka turbulentiniam pasienio sluoksniui“, vadovas prof. A. Šlančiauskas.

1982 m. pradėjo dirbti vyr. mokslo darbuotojo pareigose. Labai sėkmingai derino taikomąją ir mokslinę veiklą, paskelbė 12 mokslinių straipsnių, padarė tris išradimus, perskaitė daug pranešimų mokslinėse konferencijose, vykdė svarbius mokslinius ir ūkiskaitinius darbus, pastariesiems kvalifikuotai vadovaudamas. Jo sukurti originalūs eksperimentiniai įrenginiai ir dabar labai sėkmingai veikia bei teikia daug galimybių mokslinių ir praktinių tyrimų vykdymui ne tik Lietuvos, bet ir užsienio užsakovams, sudaro galimybę rengti jaunos specialistus ir mokslininkus.

P. V. Kažimėkas buvo gabus, be galo darbštus, stropus, nuoširdus, kolektyvo gerbiamas darbuotojas, laiku ir gerai atliekantis visus jam pavestus darbus. Visada buvo geros nuotaikos, pilnas šviesaus humoro ir optimizmo.

Šviesus dr. Petro Vytauto Kažimėko atminimas ilgai išliks jį pažinojusiųjų ir daugelį metų su juo dirbusiųjų atmintyje.

Lietuvos energetikos instituto kolektyvas ir šiluminės fizikos krypties laboratorijų darbuotojai reiškia nuoširdžiausią užuojautą velionio šeimai ir artimiesiems.

Žurnalo „Energetika“ redakcinė kolegija

Habil. dr. Antanui PEDIŠIUI – 70

Praėjusių metų pabaigoje šią gražią sukaktį sutiko Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorijos vadovas, habil. dr. **Antanas Pedišius**. Jis gimė 1940 m. spalio 12 d. Rokiškio r. Tatkonių k. ūkininkų šeimoje. Čia žengė pirmuosius pradžios mokyklos žingsnius, tačiau 1948 m. patyrė visus Sibiro tremties sunkumus ir tik sugrįžęs į Lietuvą 1957 m. pratęsė mokslą bei įgijo vidurinį išsilavinimą Kaune ir pradėjo studijuoti Kauno politechnikos institute (KPI) pramonės šiluminę energetiką.

1962 m. A. Pedišius baigė KPI Mechanikos fakultetą ir buvo paskirtas į Pramonės šiluminės energetikos katedrą, kurioje iki 1964 m. pabaigos vykdė mokslinius naujų vandens paruošimo garo katilams metodų tyrimus, rengė jų diegimo pramonėje metodikas bei dėstė studentams.

1965 m. pradėjęs dirbti Lietuvos MA Fizikinių-techninių energetikos problemų institute (nuo 1992 m. Lietuvos energetikos institutas), vykdė šilumos pernešimo turbulentiuose skysčių ir oro srautuose dėsningumą tyrimus, dalyvavo kuriant naują eksperimentinę įrangą, matavimo metodus ir tobulinant radiotechninės aparatūros aušinimą. Remdamasis šių tyrimų rezultatais, 1969 m. KPI jis apgynė technikos kandidato (dabar daktaro) disertaciją „Turbulentinis Prandtlio skaičius ir universalūs temperatūros profiliai esant įvairiems Re skaičiams“. Nuo 1970 m. – vyresnysis mokslo darbuotojas.

1970–1990 m. tęsė mokslinius tyrimus, siekdamas nustatyti optimalius turbulentių srautų valdymo metodus ir intensifikuoti šilumos perdavimą energetiniuose įrenginiuose, esant minimalioms energetinėms sąnaudoms. Atlikti darbai įgalino atskleisti naujus šilumos mainų dėsningumus ir išspręsti keletą svarbių praktinių problemų. Jo vadovaujame Turbulentių mainų sektoriuje buvo parengtos 6 technikos kandidato (dabar daktaro) disertacijos. 1990 m. apgynė technikos daktaro disertaciją „Šilumos mainų procesų intensyvinimas turbulentiuose įvairių skysčių srautuose“, kurią 1993 m. nostrifikavus pripažintas habilituoto daktaro mokslinis laipsnis.

Nuo 1991 m. visa mokslinė ir praktinė veikla buvo kreipiamą į Lietuvos ūkio ir mokslo problemų sprendimą, sutelkiant dėmesį į racionalų šiluminės energijos naudojimą, tausoimą, materialinių išteklių matavimo tobulinimą bei mokslo ir studijų sintezę. Svarbiausias pastarųjų kelerių metų atkaklaus darbo nuopelnas – jo vadovaujamos laboratorijos aktyvus dalyvavimas kuriant Lietuvos ūkio metrologinį-sertifkatinį aprūpinimą, jo mokslinius, techninius ir teisinius pagrindus. Siekdamas šio svarbaus tikslo, su kitais Lietuvos institutų ir universitetų darbuotojais vykdė Lietuvos mokslo ir studijų fondo visapusiškai inicijuotą programą „Nacionalinė metrologinio aprūpinimo programa. Sistemos išvystymo modelio projektas“. Remdamasi jos rezultatais, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1997 05 27 nutarimu Nr. 518 įgaliojo institutą kurti ir išlaikyti 4 skysčių ir dujų srautų Valstybės etalonus. Šiuo metu fundamentinės metrologijos darbai, panaudojant mokslinių tyrimų patirtį, sėkmingai vykdomi teikiant svarbią praktinę pagalbą Lietuvos ūkiui ir bendradarbiaujant su Lietuvos mokslo institucijomis.

Vienas svarbiausių A. Pedišiaus pastarųjų metų pasiekimų yra jam vadovaujant įvairių skysčių ir dujų srautų tūrio ir debito vienetų etalonų komplekso sukūrimas. Šis aktualus darbas padėjo iš esmės pagerinti nacionalinės ekonomikos įvairių sektorių, pirmiausia energetikos, metrologinį aprūpinimą, ženkliai taupyti energijos nešėjus – gamtines dujas, naftos produktus ir vandenį. Reikšmingas rezultatas taip pat yra eksperimentinių įrenginių komplekso tyrimams metrologijos mokslo srityje sukūrimas. Už šį darbą A. Pedišius su kitais jo vadovaujamos laboratorijos darbuotojais buvo paskirta 2008 metų Lietuvos Respublikos premija mokslo ir technologijų srityje.

Svarbus pasiekimas – katilų ir kitų įrenginių komplekso degalus naudojančių šiluminių įtaisų bandymams ir moksliniams tyrimams sukūrimas. Šis darbas yra svarbus siekiant didinti energijos naudojimo efektyvumą ir mažinti kenksmingą aplinkos taršą.

A. Pedišius yra 1 monografijos ir 1 teminio leidinio (rusų ir anglų kalbomis) bendraautoris, paskelbė spaudoje per 130 mokslinių publikacijų, padarė apie 50 pranešimų sąjunginėse ir tarptautinėse konferencijose bei 5 išradimus. Dalyvavo šiose svarbesnėse mokslinėse stažuotėse ir mokymo kursuose: 1983 m. Aukštų temperatūrų institute (Rusija), 1995 m. Nacionaliniame tyrimų ir bandymų institute (Švedija), 1996 ir 1997 m. PTB-MTAMMSZ tarnybų vadovų (Vengrija) ir Vokietijos akreditavimo sistemos, GmbH kursuose. Yra doktorantūros komitetų pirmininkas ir kelių komitetų narys. Svarbų darbą jubiliasas – doktorantų vadovas – atlieka ugdant naują mokslininkų kartą.

Be mokslinio tiriamojo darbo, aktyviai dalyvauja Instituto mokslinių tarybų veikloje, Lietuvos įstatymų ir norminių dokumentų rengimo darbo grupėse bei įvairiose ekspertinėse komisijose, yra akredituotų laboratorijų vadovų bei bioener-

getikos ir energijos taupymo asociacijų tarybų narys, žurnalų „Energetika“ ir „Matavimai“ redakcinių kolegijų narys, standartizacijos TK 34 „Metrologija“ ir Metrologijos akreditacijos komiteto pirmininkas, Lietuvos metrologijos tarybos pirmininko pavaduotojas. Jis daug dirba organizuojant tarptautinių metrologinių bendradarbiavimą. Jam aktyviai dalyvaujant Lietuva tapo Europos metrologijos organizacijos EVRAMET visateise partnere srautų metrologijos srityje.

Instituto vadovybė, laboratorijų darbuotojai ir žurnalo „Energetika“ redakcinė kolegija nuoširdžiausiai sveikina habilit. dr. Antaną Pedišį šio gražaus ir brandaus jubiliejaus proga, linkėdami geriausios sveikatos, sėkmės mokslo keliuose ir daug asmeninės laimės.

Dr. Vytautas ŽIUGŽDA
Doc. dr. Jurij TONKONOGIJ

Profesoriaus Mykolo Zališausko mokslinė veikla ir 90-metis

Pastarieji keletas metų yra susiję su Lietuvos aukštojo mokslo sistemos plėtojimo Kaune jubiliejais. Greta reikšmingiausias – Aukštųjų kursų veiklos Kaune pradžios – pažymėtinos pokario aukštųjų studijų, mokslo ir mokslinių paslaugų rai-

dos jubiliejinės datos: naujojo Kauno technologijos universiteto (KTU, buv. KPI) studijų ir mokslo miestelio statybos pradžios, pirmosios Lietuvos istorijoje Šildymo ir vėdinimo katedros penkiasdešimtmečiai, taip pat aukštojo mokslo moderniai struktūrai prielaidas kūręs profesorius **Mykolas Zališauskas** 90-metis (1920 04 10–2009 02 27).

Mykolas Zališauskas gimė Aleksandrijos k. Skuodo vls. Kretingos apskr. valstiečių šeimoje. Mokėsi Aleksandrijos pradinėje mokykloje, Palangos progimnazijoje, Kretingos gimnazijoje. Įgijęs vidurinį išsilavinimą 1939 m. įstojo Kaune į tuometinio Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Technikos fakultetą, kurį baigė 1944 m. Tačiau jo gyvenimo kelias buvo sudėtingas dėl pokario aplinkybių ir permainų. Vis dėlto būsimojo mokslininko siekiai jau iš pat pradžių buvo atkaklūs.

Studijuoti jaunuoliui teko labai sudėtingu metu. Tada per Lietuvą ritosi frontai, buvo uždarnos aukštosios mokyklos. Jo bendraamžiai buvo rekrutuojami į okupacines kariuomenes. Pokario procesai buvo ne mažiau sudėtingi daugeliu atžvilgių. Pokariu ir universitetui teko išgyventi daug išbandymų, įvairių pokyčių bei nepasitikėjimo, net tremčių. Todėl 1944 m. baigusiam VDU studijas M. Zališauskui teko patirti sunkumų, įteisinant aukštojo mokslo baigimo dokumentus. Sovietinės kvalifikacinės struktūros (Valstybinė komisija) aukštąjį išsilavinimą M. Zališauskui pripažino tik 1950 m. įteisinant inžinieriaus-mechaniko kvalifikaciją.

Neturėdamas aukštojo mokslo baigimo diplomo iš pradžių M. Zališauskas dirbo ne mokslo institucijose, o inžinieriumi Kretingos rajono VK pramkombinate, „Lietstatprojek-

te“, dėstė technikumė. Jau tuomet jį vertino kaip savarankišką, progresyvų specialistą Lietuvai naujame technikos bare, buvo apdovanotas LTSR AT Prezidiumo Garbės raštu.

Nuo 1950 m. vasario jis priimamas Miestų sanitarinės technikos katedroje valandiniu dėstytoju. Jauno inžinieriaus gebėjimus pastebėjo ir aukštoji mokykla. 1950 m. jis skiriamas vyr. dėstytoju. Intensyviai ėmėsi mokslo tiriamojo darbo ir 1957 m. birželį Baltarusijos politechnikos institute M. Zališauskas apgynė technikos mokslų kandidato (dabar daktaro) laipsniui įgyti disertaciją „Исследование турбулентного разряжения применительно к теории струйных аппаратов“. Jis paliko svarių rezultatų Kauno politechnikos institute (KPI), Lietuvos MA Energetikos ir elektrotechnikos institute (dabar Lietuvos energetikos institutas), Lietuvos ūkio pažangai skirtuose darbuose.

1958 m. M. Zališauskas pradeda eiti docento pareigas, 1960 m. patvirtintas mokslinis docento vardas. 1959 m. kovą jį pakvietė prof. A. Žukauskas ir, laimėjęs konkursą, buvo paskirtas Lietuvos MA Energetikos ir elektrotechnikos instituto Dujofikacijos laboratorijos vadovu, kiek vėliau išrenkamas ir šio instituto direktoriaus pavaduotoju, kuriuo dirbo iki 1961 m.

1961 m. KPI buvo steigiama Šildymo ir vėdinimo katedra. M. Zališauskas, tuomet dirbęs antraeilininku, buvo išrinktas šios katedros vedėju. Čia jis ėmėsi praktinių katedros kūrimo darbų. Pirmosios Lietuvoje Šildymo ir vėdinimo katedros vedėju jis dirbo iki 1974 m. Siekta kuo greičiau parengti katedrai labai reikalingus mokslo darbuotojus-pedagogus. Jau iki 1966 m. katedroje kandidato (dabar daktaro) disertacijas buvo apgynę trys jo vadovauti aspirantai. Katedroje vykstant intensyviai moksliniam darbui, disertacijas apgynė iš viso dešimt prof. M. Zališausko aspirantų šildymo ir vėdinimo, oro kondicionavimo, termofikacijos dujotiekio srityse.

Pagrindinė M. Zališausko mokslinių darbų tematika – turbulentinio tekėjimo tyrimai. Čia buvo parengtos ir išleistos monografijos: „Struktūrinė turbulentiškumo teorija“ (1966), „Арнашų judėjimo ir srovės transportavimo pajėgumo tyrimas“ (1968). Pažymėtinas M. Zališausko platus mokslinis akiratis.

Prof. M. Zališauskas nebuvo užsisklendęs vien KPI. Jis nuolat tobulino kvalifikaciją, pradedant darbu „Lietstatprojekto“ bei pajėgiausiose SSRS organizacijose: Pramoninės statybos projektavimo, Leningrado inžinieriniame statybos, Maskvos energetikos instituteuose ir kt.

Mokslo ir mokslinių paslaugų srityje profesorius paliko 3 monografinio pobūdžio leidinius, 81 mokslinį straipsnį bei mokslinių tyrimų ataskaitų, nemažai metodinių leidinių studentams, paskaitų ir rekomendacijų įvairioms ūkinėms orga-

nizacijoms, iš viso buvo 14 apgintų disertacijų vadovas. Kartu su jo aspirantų darbais šis palikimas gražiai reprezentuoja pirmosios Lietuvoje prof. M. Zališausko kurtos Šildymo ir vėdinimo katedros, kuri vėliau buvo perkelta į Vilnių (dabar VGTU), veiklos pradžią, minint šios katedros 50-mečio jubiliejų (plačiau žr. Šiluminė technika. 2011. Nr. 1. P. 11–13).

Mokslinės-pedagoginės veiklos laikotarpiu M. Zališauskas ieškojo būdų ir priemonių, kad studijuojantieji būtų geriau parengti darbui Lietuvos ūkyje, mokslo tiriamajai ar pedagoginei veiklai. Nuo 1961 m. jis dėstė šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo disciplinas, vadovavo kursinio ir diplominio projektavimo bei kitiems darbams. Paskaitose diegė vadinamąjį „grįžtamojo ryšio“ metodą. Tuo pagrindu tobulino dėstytojų metodiką, siekė operatyviai reaguoti į atskirų dėstomo kurso dalių medžiagos išmokimo nesklaidumus ir kt. Šios naujovės pravertė mokslinių metodologinių koncepcijų ir programų kūrimui Lietuvos mastu. Prof. M. Zališauskas tapo LTSR Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos Mokslinės metodinės programo mokymo sekcijos pirmininku.

Projektinių organizacijų veiklos naujovių ir problemų studijavimas įgalino tobulinti specialistų rengimą. Prie katedros buvo įkurtas KPI PKB skyrius. Katedroje parengta daug realių diplominių ir kursinių projektų. Nemaža projektuota atnaujinant KTU pastatus bei naujo studentų miestelio statyboms.

Lietuvos pramonės organizacijose tuomet įgyvendintos prof. M. Zališausko su bendradarbiais suprojektuotos daugelio pagrindinių Lietuvos pramonės objektų šildymo-vėdinimo sistemos.

Profesorius plačiai naudojosi „Žinijos“ draugijos renginiais savo srities mokslo žinių ir patirties naujovių sklaidimui.

Nuo 1963 m. jis penkis kartus buvo renkamas Kauno miesto vieno rajonų tarybos deputatu, daugelį metų dirbo komunalinio ir butų ūkio komisijoje, kurios veikla jam buvo labai artima pagal profesiją.

Rektoratas ir to meto valstybinės institucijos M. Zališausko veiklą įvertino Garbės raštais, padėkomis, ordinu.

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę prof. M. Zališauskas jau buvo garbus 70 metų pensininkas. Tačiau kurį laiką dar konsultavo suinteresuotus ūkio subjektus.

Profesorius visuomet buvo aktyvus instituto visuomenės narys: studijų metais – prieškarinio studentų korporacijos veikėjas, dalyvavo KPI absolventų chore, kultūriname gyvenime.

Žurnalo „Energetika“ redakcinė kolegija,
KTU Statybinių konstrukcijų katedros
doc. Valerijus KERAS

APGINTOS DISERTACIJOS

2010 m. vasario 23 d. Lietuvos energetikos institute įvyksiamame viešame energetikos ir termoinžinerijos mokslo krypties tarybos posėdyje Lietuvos energetikos instituto doktorantas **Raimondas Kilda** apgynė daktaro disertaciją *Radionuklidų sklaidos iš paviršinių radioaktyviųjų atliekų kapinynų tyrimas* (technologijos mokslai, energetika ir termoinžinerija (06T)). Disertacija parengta 2005–2009 m. Lietuvos energetikos instituto Branduolinės inžinerijos problemų laboratorijoje. Darbo mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Povilas Poškas (Lietuvos energetikos institutas), mokslinis konsultantas – prof. habil. dr. Jonas Mažeika (Geografijos ir geologijos institutas). Energetikos ir termoinžinerijos mokslo krypties tarybos pirmininkas – prof. habil. dr. Stasys Šinkūnas (Kauno technologijos universitetas). Tarybos nariai: doc. habil. dr. Algirdas Kaliatka (Lietuvos energetikos institutas), prof. habil. dr. Gintautas Miliuskas (Kauno technologijos universitetas), prof. dr. Vidmantas Remeikis (Fizikos institutas) ir prof. habil. dr. Povilas Algimantas Sirvydas (Lietuvos žemės ūkio universitetas). Oficialieji oponentai: habil. dr. Dalis Antanas Baltrūnas (Fizikos institutas) ir dr. Artūras Šmaižys (Lietuvos energetikos institutas).

Ignalinos atominėje elektrinėje (IAE), kurioje įrengti du RBMK tipo branduoliniai reaktoriai, jau pradėti įgyvendinti projektai, susiję su Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimu. IAE eksploatavimo metu bei vykdant eksploatavimo nutraukimo darbus susidariusios radioaktyviosios atliekos, atsižvelgus į jų aktyvumą bei tipą, turi būti tinkamai sutvarkytos.

Galutinis radioaktyviųjų atliekų tvarkymo proceso etapas – tai jų palaidojimas, neplanuojant jas išimti ir pakartotinai panaudoti. Labai mažo aktyvumo bei mažo ir vidutinio aktyvumo atliekas Lietuvoje numatyta palaidoti tinkamai įrengtuose paviršiniuose radioaktyviųjų atliekų kapinynuose. Todėl radionuklidų sklaidos iš paviršinių kapinynų dėsningumą nustatymas, atliekant sistemingsus ir kompleksinius tyrimus, apimančius visas laidojimo sistemos zonas ir įvairius potencialios sklaidos scenarijus, yra svarbus ir aktualus uždavinys. Paprastai radionuklidų sklaidos tyrimuose, atliekamuose užsienio šalyse ir Lietuvoje, daugiausia dėmesio skiriama sklaidai iš antžeminių „klasikinio“ tipo kapinynų, kuriuose cementuotos radioaktyviosios atliekos talpinamos gelžbetoniniuose rūsiuose ir uždengiamos paviršiniais inžineriniais barjeriais.

R. Kildos disertaciniame darbe, atlikus kompleksinius ir sistemingsus labai mažo aktyvumo atliekų (LMAA), mažo ir vidutinio aktyvumo cementuotų atliekų (MVACA) bei mažo ir vidutinio aktyvumo bitumuotų atliekų (MVABA) paviršinių kapinynų tyrimus, nustatyti radionuklidų sklaidos iš jų dėsningumai bei išryškintos minėtų kapinynų ypatybės.

Pirmą kartą, įvertinant inžinerinių barjerų ir geosferos įtaką, nustatyti radionuklidų sklaidos iš nesupakuotų bitumuotų radioaktyviųjų atliekų kapinynų dėsningumai. Pirmą kartą atliktas sistemingas radioaktyviųjų atliekų nehomogeniškumo įtakos radionuklidų sklaidai iš paviršinio kapinyno tyrimas.

Vienas pagrindinių disertacinio darbo rezultatų yra labai mažo aktyvumo atliekų, mažo ir vidutinio aktyvumo cemen-

tuotų atliekų bei mažo ir vidutinio aktyvumo bitumuotų atliekų paviršiniuose kapinynuose nustatyti radionuklidai ir jų sklaidos keliai, kurie keltų didžiausią pavojų kapinynų saugai.

Parodyta, kad eksploatavimo laikotarpio radionuklidų sklaidos scenarijų vertinimo rezultatai yra svarbiausi, nustatant ribines savitojo aktyvumo vertes labai mažo aktyvumo atliekoms, numatytoms palaidoti LMAA kapinyne. Mažo ir vidutinio aktyvumo cementuotoms atliekoms, numatytoms palaidoti MVACA kapinyne, ribinių savitojo aktyvumo verčių nustatymui svarbiausi yra radionuklidų sklaidos vandens keliu scenarijų vertinimo rezultatai. Mažo ir vidutinio aktyvumo nesupakuotoms bitumuotoms atliekoms, numatytoms palaidoti MVABA kapinyne, yra svarbūs ir radionuklidų sklaidos vandens keliu scenarijų, ir radionuklidų sklaidos netyčinio įbrovimo scenarijų vertinimo rezultatai.

Netolygaus atliekų aktyvumo pasiskirstymo atveju, jei didesnio aktyvumo sritis yra ties MVACA kapinyno rūsio dugnu, už rūsio ribų yra stebimas iki 2 kartų tūrinio aktyvumo padidėjimas, o jei didesnio aktyvumo sritis yra ties MVACA kapinyno rūsio paviršiumi, už rūsio ribų stebimas nežymus tūrinio aktyvumo padidėjimas. Su geosfera bei biosfera susijusios neapibrėžtys turi didesnę įtaką radionuklidų sklaidos iš LMAA ir MVACA kapinynų analizės rezultatams, o su atliekų zona susijusios neapibrėžtys – radionuklidų sklaidos iš MVABA kapinyno analizės rezultatams.

Gautieji rezultatai yra svarbūs moksliniui ir ypač praktiniui požiūriui, sprendžiant problemas, susijusias su Ignalinos AE eksploatavimo nutraukimu, tvarkant ir galutinai palaidojant radioaktyviasias atliekas.

Disertacijos tema paskelbta 12 mokslinių publikacijų, iš jų 1 – leidinyje, įrašytame į Mokslinės informacijos instituto (ISI) sąrašą, 7 – Lietuvos ir užsienio leidiniuose, referuojamuose tarptautinėse mokslinės informacijos duomenų bazėse, ir 4 – tarptautinių bei respublikinių konferencijų medžiagoje.

R. Kilda gimė 1959 m. Panevėžyje. 1982 m. baigė Kauno technologijos universitetą (anksčiau Kauno politechnikos institutas), įgydamas inžinieriaus-matematiko diplomą. 1982 m. R. Kilda pradėjo dirbti Lietuvos MA Fizikinių-techninių energetikos problemų institute (dabar Lietuvos energetikos institutas), nuo 2001 m. dirba šio instituto Branduolinės inžinerijos problemų laboratorijoje. 2005–2009 m. R. Kilda studijavo energetikos ir termoinžinerijos mokslo krypties doktorantūroje ir dirbo mokslo darbuotoju Branduolinės inžinerijos problemų laboratorijoje. Profesines ir mokslines žinias tobulino įvairiuose kvalifikacijos tobulinimo kursuose Švedijoje, Vokietijoje bei Prancūzijoje.

Laboratorijos kolektyvas, instituto bendruomenė ir žurnalo „Energetika“ redakcinė kolegija sveikina daktarą Raimondą Kildą ir linki visokeriopos sėkmės asmeniniame gyvenime bei tęsiant mokslinę veiklą ir sprendžiant aktualias energetikos problemas.

Laboratorijos kolektyvo vardu
dr. Vytautas ŠIMONIS

Pažymėtas Šildymo ir vėdinimo, Pastatų energetikos, katedros 50-metis

KPI Šildymo ir vėdinimo katedros kolektyvas 1983 m.

Š. m. balandžio 8-osios popietę į Vilniaus Gedimino technikos universiteto (VGTU) Aplinkos inžinerijos fakulteto amfiteatrinę auditoriją rinkosi buvusio Kauno politechnikos instituto (KPI) Šildymo ir vėdinimo katedros (pirmosios) dėstytojai, absolventai bei VGTU Pastatų energetikos katedros (naujosios) darbuotojai, absolventai, studentai, daugelio firmų, kuriose darbuojasi šių katedrų absolventai, vadovai.

Jubiliejinio renginio dalyviams buvo įteiktas šia proga išleistas leidinys „Šildymo ir vėdinimo, Pastatų energetikos katedra, 1961–2011 metai“. Iki oficialiosios dalies dalyviai galėjo apžiūrėti standus, kuriuose pateikiamos nuotraukos, ištraukos iš studijų laikais leistų šių aukštųjų mokyklų daugiataraščių laikraščių, nomogramos ir statistinės lentelės apie paruoštų specialistų skaičių, išleistus vadovėlius, techninę, mokomąją literatūrą, ryšius su kitomis Lietuvos ir užsienio aukštosiomis mokyklomis. Iš viso 98 susitikimo dalyviai iki oficialiosios dalies amfiteatrinėje auditorijoje dideliame ekrane galėjo stebėti demonstruojamus katedrų istorinius įvykius, nuotraukas buvusiųjų ir esamų darbuotojų su trumpais jų veiklos aprašais.

Į susitikimo prezidiumą pakviečiami buvę katedrų vedėjai, pirmosios katedros dėstytojai (žr. nuotrauką). Pranešimą apie katedrų veiklą, jų istoriją, dabarties ir ateities pla-

nus skaitė dabartinis Pastatų energetikos katedros vedėjas prof. habil. dr. Vytautas Martinaitis.

Prisiminimais apie pirmuosius katedros žingsnius, jos darbuotojus dalijosi doc. Aleksandras Gluosnis, 1960 m. baigusių šią specialybę vardu – HD 5/2 grupės seniūnas Rimvydas Žemaitis, o prieš 50 metų baigusių 16-os HD 6 grupės vardu – ilgametis AB „Kauno dujos“ generalinis direktorius Valensas Puodžius.

Nuoširdžiai nuskambėjo AB „Lietuvos dujos“ generalinio direktoriaus pavaduotojo, technikos direktoriaus Jono Janiulionio ir AB „Lietuvos dujos“ Kauno filialo generalinio direktoriaus, 1980 m. absolvento, Rimanto Veriko, Šilumos tiekėjų asociacijos prezidento Vytauto Stasiūno, Kauno technologijos universiteto (KTU) Šilumos ir atomo energetikos katedros vedėjo prof. Stasio Šinkūno ir prof. Gintauto Miliausko, buvusio KTU fakulteto dekanas dr. Martyno Malakauskas, Lietuvos dujotiekio statybos asociacijos viceprezidento, 1963 m. absolvento, Kęstučio Šumacherio, UAB „COWI Lietuva“ Aplinkosaugos ir energetikos padalinio direktoriaus Martyno Nagevičiaus ir kitų sveikinimai, linkėjimai. Įteikiamos puokštės gėlių ir suvenyrai. Ypač įsimintini VGTU pirmojo prorektoriaus prof. habil. dr. Edmundo Kazimiero Zavadsko, mokslo prorektoriaus prof. habil. dr. Raimundo Kirvaičio ir plėtros

Su jubiliejumi sveikina VGTU prorektorius prof. E. Zavadskas.
Nuotraukoje iš kairės: doc. B. Narbutis, doc. Rechlevičienė, doc. A. Gluosnis,
prof. habil. dr. A. Skrinska, doc. E. Tuomas, prof. habil. dr. V. Martinaitis

prorektorius habil. dr. Liudviko Rimkaus sveikinimai. Jie padovanojo prezidiumo narius VGTU Rektorato Padėkos raštais ir vardiniais šio universiteto medaliais. Ilgą eilutę sudarė VGTU Aplinkos inžinerijos fakulteto dekanato ir katedrų vedėjai, sveikinusieji šia iškilminga proga.

Šios specialybės magistrantai, Epmf-10 grupės studentas Rokas Janulis ir Tmf-09 grupės studentė Rasa Kanapienytė, padovanojo katedros emblema.

Ketvirtojo kurso bakalaurai, PE-7/2 gr. studentė Gintarė Keivytė bei PE-7/1 gr. studentai Marius Jurkštas ir Vytautas Mšeliauskas, įteikė katedrai jų sukurtą simbolinę vėliavą. Šventės dalyvius paštu pasveikino akad. Jurgis Vilemas (Lietuvos energetikos institutas) ir doc. dr. Jonas Duoba.

Oficialiosios dalies pabaigoje dalyviai susibūrė bendrai nuotraukai. Po oficialiosios dalies šventės dalyviai buvo supažindinti su katedroje veikiančiomis laboratorijomis, kabinetais, išleistas leidiniai.

Šį renginį rėmė AB „Vilniaus energija“ ir AB „Lietuvos dujos“. Jis paliko malonų įspūdį visiems šio jubiliejinio susitikimo dalyviams.

Doc. dr. Aleksandras GLUOSNIS,
Ieva SUBAČIŪTĖ
VGTU Pastatų energetikos katedros vadybininkė

Lietuvos energetikos institute – 8-oji tarptautinė doktorantų ir jaunųjų mokslininkų konferencija

2011 m. gegužės 26–27 d. Kaune, Lietuvos energetikos institute (LEI), instituto Jaunųjų mokslininkų sąjungos (JMS) iniciatyva buvo surengta jau aštuntoji tarptautinė doktorantų ir jaunųjų mokslininkų konferencija „Jaunoji energetika 2011“ (Conference of Young Scientists on Energy Issues CYSENI 2011). Pagrindinis šios konferencijos tikslas – skatinti doktorantų ir jaunųjų mokslininkų aktyvią mokslinę veiklą, bendradarbiavimą ir ugdyti gebėjimą pristatyti mokslinių tyri-

mų rezultatus. Jauniesiems mokslininkams siekiama suteikti galimybes susipažinti su kolegomis ir jų vykdoma moksline veikla ir tyrimais, keistis idėjomis bei kontaktais, kurie būtų naudingi kuriant bendrus projektus ir plėtojant vykdomus mokslinius tyrimus.

Pranešimus skaitė jaunieji mokslininkai iš įvairių Lietuvos bei užsienio valstybių institucijų šiomis su energetika susijusiomis temomis:

- Vandenilis ir kuro elementai
- Atsinaujinantieji energijos išteklių ir jų naudojimas
- Šiuolaikiniai energijos tinklai
- Energijos vartojimo efektyvumas ir taupymas
- Energetikos politikos sprendimų metodai
- Šiluminės fizikos, skysčių bei dujų mechanikos ir metrologijos tyrimai
- Nanomokslai ir nanotechnologijos, daugiafunkcinių medžiagų tyrimai
- Degimo ir plazminių procesų tyrimai
- Termobranduolinės sintezės tyrimai
- Branduolinė energetika ir radiacinė sauga

Konferencijoje taip pat dalyvavo straipsnių recenzantai – technologijos mokslų srities ekspertai, kurie jau prieš konferenciją susipažinę su doktorantų darbais, uždavė iškilusius klausimus bei komentavo jaunųjų mokslininkų darbus. Siekiant gerinti doktorantų ir kitų jaunųjų mokslininkų viešo bendravimo įgūdžius posėdžiams pirmininkavo jaunieji konferencijos dalyviai bei Lietuvos energetikos instituto jaunųjų mokslininkų sąjungos valdybos atstovai.

Vienas reikšmingesnių konferencijos rezultatų yra jaunųjų mokslininkų atliktų tyrimų apibendrinimas, kokybiškų straipsnių parengimas ir jų pateikimas mokslo visuomenei. Kiekvieną straipsnį recenzavo du aukštos kvalifikacijos recenzantai ir atsitiktinai parinktas, konferencijoje dalyvaujantis jaunas mokslininkas. Taigi konferencijoje dalyvaujantys jaunieji mokslininkai turėjo galimybę išbandyti save ir kaip recenzantą. Konferencijos dalyvių pateikti straipsniai bei anotacijos, sukaupti į elektronines laikmenas (CD), pasieks pagrindinius šalies mokslo centrus ir bibliotekas.

Konferencija pirmą kartą surengta 2002 m. siekiant suteikti instituto jauniems mokslininkams galimybę pateikti savo atliktų tyrimų rezultatus bei susipažinti su kolegų vykdomais tyrimais, aptarti įvairias su energetika susijusias aktualijas. Nuo 2002 m. kasmet rengiama konferencija populiarėja, dalyviai – iš įvairių Lietuvos mokslo ir tyrimų institucijų (Vytauto Didžiojo universiteto, Kauno technologijos universiteto, Vilniaus Gedimino technikos universiteto, Vilniaus universiteto, Fizikos instituto, Lietuvos žemės ūkio universiteto). Konferencijos rengėjų pastangomis

CYSENI 2011 konferencijos akimirkos

padaryti šią konferenciją svarbiausiu kasmetiniu jaunųjų mokslininkų, dirbančių energetikos srityje, renginiu Baltijos jūros regione konferencijoje sulaukta gausaus būrio jaunųjų mokslininkų iš kaimyninių valstybių mokslo ir tyrimų institucijų – Talino technologijos universiteto (Estija), Latvijos universiteto (Latvija), Fizikinės energetikos instituto (Latvija), Rygos technikos universiteto (Latvija), Silikatinių medžiagų instituto (Latvija), Branduolinės chemijos ir technologijos instituto (Lenkija), A. V. Lykovo Šilumos ir masės mainų instituto (Baltarusija). Taip pat sulaukta dalyvių iš: A. M. Pidgorny mechaninės inžinerijos problemų instituto (Ukraina), Kijevo Taraso Ševčenkos nacionalinio universiteto (Ukraina), Pizos universiteto (Italija), Wuppertal klimato, kraštotvarkos ir energetikos instituto ir Brunswiko technologijos universiteto (Vokietija), Bergeno universiteto (Norvegija) ir Federalinio technologijos universiteto (Nigerija).

Konferencija rengiama ir pranešimų medžiaga išleidžiama anglų kalba. Tai ne tik skatina Lietuvos jaunųjų mokslininkų bei užsienio kolegų tyrimų rezultatų sklaidą, bet ir sudaro palankias sąlygas tolesniam bendradarbiavimui. Konferencijos „Jaunoji energetika“ medžiaga įtraukta į INSPEC duomenų bazę. Konferencijoje dalyvavusių mokslo darbuotojų bei jaunųjų mokslininkų atsiliepimai apie ją teigiami, o tai rodo šios konferencijos aktualumą ir reikalingumą. Lie-

tuvos energetikos instituto vadovybės parama bei palankūs dalyvių vertinimai skatina LEI Jaunųjų mokslininkų sąjungą puoselėti ir plėsti konferencijos, kaip energetikos problemų jaunųjų tyrėjų kasmetinio susitikimo, patirties bei naujų įgūdžių mainų idėją.

Maloniai kviečiame visus norinčiuosius dalyvauti kitoje konferencijoje „Jaunoji energetika 2012“, kuri vyks 2012 m. gegužės 24–25 d. Lietuvos energetikos institute, Kaune. Išsamesnė informacija konferencijos internetinėje svetainėje www.cyseni.com, arba teirautis konferencijos sekretoriato el. paštu info@cyseni.com

Konferencijos organizatoriai siekia, kad ji taptų svarbiausiu kasmetiniu jaunųjų mokslininkų, dirbančių energetikos srityje, renginiu, todėl nuolat ieško žymių, didelę mokslo patirtį turinčių ir tyrimus konferencijos tematika vykdančių mokslininkų, pageidaujančių dalyvauti ugdant gabius jaunuosius mokslininkus, ir kviečia juos tapti konferencijos organizacinio komiteto nariais. Susidomėjusiuosius kviečiame susisiekti su konferencijos rengėjais el. paštu info@cyseni.com

Dr. Diana MEILUTYTĖ - BARAUSKIENĖ

Lietuvos energetikos instituto
Jaunųjų mokslininkų sąjunga
Breslaujos g. 3, LT-44403 Kaunas
<http://jms.lei.lt>, www.cyseni.com